

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus III. An lite pendente aliquid innovari possit in causis
beneficialibus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

cium deductam fuisse, in tertia parte pretii eum puniri: tali videlicet poena non solum in aliis contractibus, verum etiam in donationibus porrigenda: ut vera aestimatione facta, cum pretii datio non est, rem ad alium transferens, multetur: omnibus instrumentis, quae super hoc conficiuntur, nullam vim obtinentibus: exceptis videlicet hujus Sanctionis dispositione his, qui vel dotis nomine, vel ante nuptias donationis, vel transactionis, aut divisionis rerum hereditariarum factae, vel per legati, vel per fideicommissi causam tales res, vel actiones dederint, vel acceperint.

1354. Observandum 2. discrimen esse in casu rei lite pendente indebitè alienatae, quando res sic alienata recuperari non potest; & quando potest. Nam de hoc casu agitur in c. 3. & 4. h. t. quae ambo loquuntur de eodem facto; & sequentem casum continent: Ecclesia S. Mariae in via lata super quibusdam possessionibus contra Joannem Ateiam, qui illas detinebat, movit litem sub Judice L. qui possessionem, quam dictus Joannes Ateia in Monasterium S. Sylvestri transtulerat, abstulit Ecclesiae S. Mariae, & tradidit dicto Monasterio.

Cum verò contra sententiam dicti Judicis L. (quem glossa prior appellat *consultem Capitolii*; altera autem, *Senatorem*, & videtur idem cum illo, quem durante inter P. R. & Pontificem discordia, unà cum Patrio quodam per 50. annos Urbem gubernasse, testis est Panvinius in not. ad Plat. in Clem. III.) eadem Ecclesia peteret restitutionem à Caelestino Papà, isquè causam ad se revocasset; ejus Successor Innoc. III. in irritum revocans, quidquid ab aliis factum fuit, loco possessionum, quas Monasterium S. Sylvestri alii, titulo locationis assignarat, tantundem possessionum æquivalentium Ecclesiae S. Mariae jussit assignari, & cum essent aliis oppignoratae, à Creditoribus liberari, ut habetur in c. 4.

Porro, Monasterium, causam reassumens, ostendit, se his possessionibus à Senatore, de quo supra, fuisse spoliatum potestare seculari; Pontifex verò attendens, quòd Laicis super Ecclesiis, & personis Ecclesiasticis etiam in favorem definiendi nulla sit attributa facultas; easdem possessiones Monasterio S. Sylvestri, nec convento, nec confesso, nec convicto restitu-

endas definivit, ut habetur c. 10. de Constit. prohibens tamen, ne possessiones in locum illarum subrogatae, quas Joannes ab Ateia lite cum Ecclesia S. Mariae pendente, in Monasterium S. Sylvestri transtulerat, interim alienarentur, ut si Ecclesia S. Mariae, super vitio litigiosi contractus, vel proprietate velit agere, superfit, quod evincere voluit, & habere, ut habetur c. 3. prohibemus.

1355. Ex hac decisione deducitur eum, qui rem litigiosam lite pendente, illicitè alienavit, quae rehaseri non possit, teneri ad restituendum æquivalens in locum illius rei, quam alienare non poterat, ut pater ex relato casu, ubi, cum Monasterium S. Sylvestri possessiones Ecclesiae S. Mariae (quas in ipsum Judex Laicus transtulerat) restituere deberet, & quia titulo locationis eas alteri assignavit, rehasere non possit, Pontifex mandavit, ut loco ipsarum tantundem possessionum æquivalentium ad arbitrium bonorum virorum ipsi Ecclesiae assignaret; quas tamen possessiones æquivalentes, lite pendente, Ecclesia alienare non possit, donec lis inter Ecclesiam S. Mariae, & Monasterium S. Sylvestri (quod se spoliatum querebatur) decideretur, ut, si Ecclesia succumberet, Monasterium autem in causa vinceret (cum rem litigiosam non possideret) inveniret, quod reciperet.

1356. Cum autem *litem pendere*, & rem aliquam *litigiosam esse*, in idem recidat, notandum ex Authent. quae subjicitur immediate L. Cum Creditor. 1. C. de Litigiosis, rem litigiosam dici, de cujus Dominio causa movetur inter possessorem, & petitorum, judiciaria conventionem, vel precibus Principi oblatis, & Judici insinuatis, & per eum futuro Reo cognititis.

ARTICULUS III.

An lite pendente aliquid innovari possit in causis beneficialibus?

1357. Huc quaestioni occasionem dedit casus duorum in discordia electorum, & litigantium super electione apud Sedem Apostolicam. Nam circa quaestionem sunt diversi Canones; Wagnerreck

nereck in c. dispendiis 1. h. t. in 6. censet, duobus in discordia electis, quandoquē valere secundam, si facta sit primā nondum cassatā, vel in litigium deductā; deinde in c. Ex parte 10. de Arbitris, dicitur, quōd si Canonici eligant duos, & negotium Arbitris compromittatur, Canonicos non posse procedere ad novam electionem, si ante sententiam moriatur unus electus, nisi prius Arbitrarius iudicet de sufficientia electi superstitis; quia iste electus habet adhuc jus ad beneficium, licet compromissum per mortem unius compromittentium fuerit finitum: at in c. dispendiis 1. eod. in 6. dicitur, si lite pendente procedatur ad aliam electionem, ipsam esse jure nullam.

1358. Sic enim loquitur Bonifacius VIII. in dict. c. dispendiis. dispendiis, quæ propter electiones diversas Ecclesiæ patiuntur interdum, occurrere cupientes: statnimus, ut si (aliquibus apud Sedem Apostolicam, vel alibi litigantibus, super electionibus de se in discordia celebratis) aliquem ipsorum mori, vel suo juri renuntiare, aut à prosecutione ipsius contigerit quocumque modo excludi: ad electionem aliam (lite super electione superstitis electi pendente (nullatenus procedatur; aliàs attentata contra hoc electio, ipso jure viribus non subsistat.

1359. Ex hac Bonifacii decisione deducitur, pendente lite super diversis electionibus, ad idem beneficium, non posse validè procedi ad aliam electionem, etiamsi unus litigantium electorum moriatur, vel juri suo renuntiet, aut alio modo excludatur; casus igitur iste procedit de electionibus illis in litigium deductis; cui non contrariatur, quod tradit Wagnereck in c. dispendiis; nam casus ille procedit de electione facta, alterā nondum in litigium deductā. Sed nec obstat c. Ex parte; nam, licet ibi dicatur, mortuo uno compromittentium, Canonicos non posse procedere ad novam electionem, nisi prius Arbitrarius cognoscat de sufficientia electi; ex quo inferri posset: ergo si Arbitrarius deprehenderet insufficientem, possent Canonici procedere ad novam electionem; hoc enim intelligitur, post sententiam Arbitri de sufficientia, vel insufficientia electi superstitis; sic enim lis jam est finita.

1360. Deducitur 2. per mortem electi ante confirmationem, non vacare beneficium,

ad quod electus est; sed continuari priorem vacationem usque ad confirmationem alterius electi; secus est, per mortem electi jam confirmati, licet necdum possessionem adepti; sic gloss. in Clement. 1. h. t. Francus ibid. n. 1. Layman in c. 1. eod. in 6. à n. 1.

Deducitur 3. nec à Patrono lite pendente super habilitate unius ab ipso presentati, posse aliquid innovari, presentando alterum; nam omnis innovatio, præjudicans alteri litigantium, lite pendente prohibita est; unde cum dicitur, Patrono Laico, intra quadrimestre, licitum esse variare, juxta c. Cum autem 24. de jure Patronat. intelligendum est jure ordinario, & extra casum litis prioris motæ, & adhuc pendens; ita Layman cit. n. 2.

Circa eandem materiam in causis beneficialibus agitur etiam in c. Si hi, h. t. in 6. ubi Bonifacius VIII. statuit, si hi, contra quos super beneficiis, quæ possident, litigatur, lite pendente cedant, vel fortè decedant, ut beneficia hujusmodi, donec contra superstitis lis finita fuerit, aliis nullatenus conferantur; nec ad ea eligatur quispiam, vel presentetur; Secus factum sit irritum: si tamen ad defensionem litis aliqui, quorum interest, petant admitti, eos in illo statu, in quo ipsam invenerint, decernit admittendos; not. autem, in hoc, c. agi de mota, & pendente lite super beneficio obtento; in c. dispendiis autem super obtinendo; & ideo volentibus causam defuncti, vel cedentis prosequi, id conceditur, cum eorum possit interesse, super expensis litis in causæ victoria, &c.

ARTICULUS IV.

An lite pendente super causa matrimoniali aliquid innovari possit?

Clementi III. proposita fuit quæstio; **C**an, quando matrimonium accusari contingit (v. g. ad separationem thori propter alterius adulterium) statim sit carnale commercium interdicendum? ad hanc quæst. respondit Clemens, ut habetur in c. Laudabilem 5. h. t. quod, cum Alexander III. aperte prohibeat, ne ab vicem,

1361

1362

1363